

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania S. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

o prawo do renty rodzinnej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 20 maja 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 grudnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od odwołującej się na rzecz pozwanego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 13 grudnia 2018 r., oddalił apelację S. F. od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 5 marca 2018 r., mocą którego oddalono jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w S. z dnia 24 sierpnia 2017 r., odmawiającej ubezpieczonej prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku.

W sprawie ustalono, że odwołująca się zawarła związek małżeński z A. F. . W 1990 r. wniosła o rozwiązanie tego małżeństwa przez rozwód i Sąd Rejonowy, wyrokiem z dnia 1 lutego 1991 r., orzekł o rozwodzie bez orzekania o winie. Małżonkowie już przed rozwodem mieszkali osobno, a po rozwodzie dokonywali

przesunięć majątkowych, spotykali się też na święta w domu córki w W.. A. F. pobierał emeryturę w kwocie 2.252,76 zł, a odwołująca miała niższe świadczenie, stąd pomagała jej córka w ramach umowy dożywocia. W chwili śmierci A. F. odwołująca się przebywała u córki. We wniosku o rentę rodzinną wspomniała, że w chwili śmierci byłego męża nie pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, nie mieszkała z nim, bowiem prowadzili odrębne gospodarstwa domowe. Wskazała przy tym, że mieszkała przy ul. K. , a były małżonek wykonywał tam drobne naprawy i remonty. Większość czasu spędzała u córki.

Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie, nie zgodził się ze stanowiskiem pełnomocnika odwołującej się, że małżonkowie prowadzili wspólne pożycie mimo rozvodu. Jako podstawę wskazał art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53, dalej ustawa emerytalna), jak też powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2017 r., III UZP 2/17.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, przyjmując, że odwołująca się podała jedynie własną wersję oceny dowodów, pomijając aspekty prawne a przede wszystkim kwestię braku alimentacji. Nie sposób z okoliczności sprawy wywieść, że doszło między nią a małżonkiem do alimentacji *per facta concludentia*. Wpłaty (500 zł) były dokonywane z konta córki odwołującej się i nie były opatrzone tytułem. Natomiast zeznania świadków zostały ocenione jako lapidarne, bez konkretnych zdarzeń świadczących o alimentacji byłych małżonków, zwłaszcza że trudno przyjąć fakt niedostatku po stronie ubezpieczonej. Dlatego Sąd Apelacyjny orzekł z mocy art. 385 k.p.c.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wywiódł pełnomocnik odwołującej się, zaskarżając go w całości. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został umotywowany jej oczywistą zasadnością z uwagi na rozbieżności interpretacyjne (art. 70 ust. 3 ustawy emerytalnej).

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do rozpoznania, gdyż nie operuje ustawową podstawą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zdaniem wnoszącego skargę jest ona oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Tymczasem uzasadnienie na poparcie tego stanowiska przeczy powyższemu twierdzeniu. Jeżeli w sprawie występują rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych, to ich usunięcie następuje przez pryzmat przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Zresztą na tym tle, co słusznie pokreślił Sąd Okręgowy, doszło do wyjaśnienia tych rozbieżności (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2017 r., III UZP 2/17, OSNP 2018 nr 1, poz. 5; z glosą A. Wypych-Żywickiej: OSP 2018 nr 7-8, poz. 77). W tej kwestii zaś skarga milczy, nie podnosi nowych argumentów prawnych, zwłaszcza mających świadczyć o elementarnym naruszeniu prawa przez Sąd Apelacyjny. W sprawie wyjaśniono, dlaczego odwołująca się nie ma prawa o renty, a użyte instrumentarium odpowiada prawu. Tym samym skarżący nie identyfikuje kwalifikowanej postaci naruszenia prawa, polegającej na jej oczywistości, widocznej *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Pojęcie „oczywistego” naruszenia prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia podstaw zaskarżenia były ewidentnie zasadne bez potrzeby dokonywania szczegółowej lub ponownej weryfikacji kontestowanego stanu faktycznego. Krótko mówiąc, zadaniem skarżącego jest wskazanie takiego uchybienia i przypisanie go do konkretnego przepisu prawa procesowego lub materialnego, czego skarżący nie czyni. Marginalnie można podnieść, że art. 70 ust. 3 ustawy emerytalnej zawiera swoisty luz decyzyjny, uzależniony od wykładni takich pojęć jak wspólność małżeńska, dobrowolna alimentacja. Z kolei prawidłowe odkodowanie tych pojęć wymaga postępowania dowodowego, którego wyniki podlegają swobodnej ocenie dowodów. Stąd o kwalifikowanym naruszeniu, widocznym *prima facie*, można mówić dopiero, gdy na etapie subsumcji wykaże się klarowne uchybienie sądu odwoławczego w złożonym procesie stosowania prawa.

Nie jest też wystarczające – jak chce tego skarżący- odwołanie się do samego rezultatu sprawy (oddalenia odwołania), gdyż tego rodzaju decyzja nie

realizuje cech oczywistego naruszenia prawa, bowiem wówczas każde oddalenie odwołania (powództwa) realizowałoby daną przesłankę, co z istoty rzeczy wyklucza tak rozumianą podstawę przedsądu.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach rozstrzygnięto w myśl art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c.